

ÄRENDE **Landskapets fastighetsverks förfarande vid tillämpningen av landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet**

KLAGOMÅLET

Klaganden har i ett till justitiekanslern 20.5.2018 riktat klagomål anført att han inte har fått ut kopior på landskapets fastighetsverks styrelseprotokoll från perioden 1.1.2016 – 31.12.2017 som han begärt 13.2.2018. Han hade inte heller fått något sådant beslut som möjliggjort ändringssökande hos Ålands förvaltningsdomstol. Klaganden kritiserar speciellt fastighetsverkets verkställande direktörs förfarande men misstänker att även fastighetsverkets ordförande varit inblandad i beslutsfattandet. I en tilläggsskrivelse ber klaganden justitiekanslern även bedöma huruvida nämnda personer gjort sig skyldiga till brott.

UTREDNING

Ålands landskapsregering har gett ett utlåtande och landskapets fastighetsverk en utredning. Justitiekanslersämbetets föredragande har per telefon införskaffat vissa uppgifter av Ålands förvaltningsdomstol angående anhängiga besvärshandlingarna som tangerar klagomålet.

BEMÖTANDE OCH TILLÄGGSMATERIAL

Klaganden har gett ett bemötande i anledning av den skriftliga utredningen samt insänt uppgifter gällande besvärshandlingarna som han anhängiggjort vid Ålands förvaltningsdomstol.

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

AVGÖRANDE

Händelseförlopp

Klaganden sände 13.2. och 14.2.2018 per e-post en begäran till fastighetsverkets verkställande direktör (i fortsättningen VD) om att få kopior av dess styrelseprotokoll för tiden 1.1.2016 – 31.12.2017. Fastighetsverkets VD meddelade klaganden 14.2.2018 per e-post att han inte ansåg styrelseprotokollen vara offentliga handlingar och att klaganden således inte kunde få kopior på dem. Klaganden förnyade sin begäran och hänvisade till 1 § 1 mom. i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet samt begärde ett motiverat beslut jämte besväransvisning. Fastighetsverkets VD svarade klaganden 16.2.2018 och på nytt 19.2.2018 och hänvisade till 7 § i landskapslagen om landskapets fastighetsverk, där det sägs att bl.a. i fråga om styrelsens sammanträden, beslutsfattande och protokoll tillämpas vad som i aktiebolagslagen förskrivs om dem i fråga om aktiebolag. Detta innebär enligt VD att styrelsens protokoll inte är offentliga.

Klaganden anförde besvär till Ålands förvaltningsdomstol över fastighetsverkets VD:s vägran att utlämna begärda handlingar. Som underlag för besvären använde klaganden den e-postkorrespondens som han fört med fastighetsverkets VD. Förvaltningsdomstolen begärde att klaganden skulle komplettera sina besvär genom att tillstå domstolen de myndighetsavgöranden han söker ändring i. Klaganden tillställde domstolen ytterligare korrespondens mellan honom och fastighetsverkets VD och ansåg att den kunde jämföras med ett beslut om att inte ge ut begärda handlingar. Förvaltningsdomstolen avvisade dock besvären genom ett beslut 24.4.2018. I beslutet hänvisas till rättslitteraturen, där det konstaterats att det att en myndighet är passiv eller bryter mot sin tjänsteplikt normalt inte kan utgöra föremål för besvär, men förvaltningsklagan kan anföras över oföretagsamhet av detta slag.

Efter att klaganden vänt sig till justitiekanslern har fastighetsverket beslutat att offentliggöra sina styrelseprotokoll med undantag av de avsnitt som bör hållas hemliga på basen av sekretessbestämmelserna i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet. Enligt inhämtade uppgifter har klagande vid Ålands förvaltningsdomstol anfört besvär över att delar av de styrelseprotokoll han till slut erhållit sekretessbelagts på nämnda grunder. Dessa besvärärenden är fortfarande anhängiga vid domstolen.

Fastighetsverkets lagtolkning

Landskapets fastighetsverk anser att dess verksamhet nog allmänt taget omfattas av offentlighetslagstiftningen men att styrelsens protokoll inte omfattas av landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet på grund av den hänvisning till aktiebolagslagen som finns i 7 § 3 mom. och 16 § i landskapslagen om landskapets fastighetsverk.

Fastighetsverket anför att det numera har beslutat att offentliggöra sina styrelseprotokoll så långt det är möjligt. Fastighetsverket anser dock att det har rätt och skyldighet att utforma sin egen praxis inom ramen för offentlighetslagstiftningen.

Landskapsregeringens utlåtande

Ålands landskapsregering konstaterar att samtidigt som lagtinget antog landskapslagen om landskapets fastighetsverk (2015:110) antogs en ändring av 3 momentet i 1 § i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (1977/72). Enligt det nya 3 momentet (2015:112) jäm-

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

ställs landskapets affärsverk med myndigheter när det gäller handlingars offentlighet. Landskapets fastighetsverk bör alltså efterfölja landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet. Fastighetsverkets styrelseprotokoll är allmänna handlingar som enligt lagens 3 § blir offentliga när de justerats.

Ålands landskapsregering anser inte att bestämmelserna i 7 § 3 mom. och 16 § i landskapslagen om landskapets fastighetsverk innebär att fastighetsverkets styrelseprotokoll skulle vara undantagna från den offentlighet som regleras i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet. Fastighetsverket är inte en egen juridisk person utan en del av den juridiska personen landskapet Åland, varför verksamheten och beslutsfattandet i fastighetsverket omfattas av offentlighetslagstiftningen. Enligt landskapsregeringen har lagstiftningen om Senatsfastigheter i riket fungerat som en modell vid bildandet av landskapets fastighetsverk.

Enligt landskapsregeringens uppfattning har klagandens begäran om att få ta del av fastighetsverkets styrelseprotokoll inom ett specifikt tidsintervall varit tillräckligt specificerad. Det brev som fastighetsverket skickat till klaganden har emellertid inte uppfyllt kraven på ett i 21 § i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet avsett beslut i vilket det är möjligt att söka ändring hos Ålands förvaltningsdomstol. Enligt landskapsregeringen har det varit oklart för fastighetsverket hur ett förvaltningsbeslut skall formuleras. Fastighetsverket sköter inte andra förvaltningsuppgifter än sådana som berör offentlighetslagstiftningen, varför förvaltningsbeslut inte fattas i den dagliga verksamheten. Landskapsregeringen konstaterar att ett avgörande enligt 21 § i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet skall uppfylla de krav som ställs i förvaltningslagen för landskapet Åland (2008:9).

Bedömning av ärendet

Jag godkänner den bedömning av klagomålet som Ålands landskapsregering gjort.

Enligt 1 § 3 mom. (2015:112) i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet avses med myndighet i denna lag landskapets myndigheter, landskapets affärsverk samt kommunala och övriga myndigheter till den del de handhar uppgifter inom landskapsförvaltningen och den kommunala självstyrelseförvaltningen jämte till sådan myndighet hörande person som handlar under tjänstemannaansvar. Landskapets fastighetsverk är enligt 1 § i landskapslagen om landskapets fastighetsverk ett landskapsregeringen underställt affärsverk. Det bör därför i sin verksamhet följa bestämmelserna i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet.

I 21 § i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet föreskrivs att om vederbörande tjänsteman vägrar tillhandahålla handling, äger sökande därom utverka myndighetens avgörande. Över sådant avgörande har sökanden rätt att anföra besvär i den ordning som i allmänhet gäller för ändringssökande i myndighetens beslut.

Klaganden har i en tilläggskrivelse bett justitiekanslern ta ställning till huruvida den eller de personer som handlat å fastighetsverkets vägnar gjort sig skyldiga till brott i anslutning till handläggningen av klagandens ärenden. På basen av handlingarna har jag inte anledning att bestämma att förundersökning ska verkställas.

Laglighetsövervakningsåtgärder

Jag fäster landskapets fastighetsverks uppmärksamhet på dess skyldighet att i ärenden som gäller begäran om utlämnande av offentliga handlingar, inkluderande protokoll över styrelsens

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

möten, och fattande av beslut i sådana ärenden följa bestämmelserna i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet och i förvaltningslagen för landskapet Åland.

I nämnda avsikt sänder jag mitt beslut via landskapsregeringen till landskapets fastighetsverk.

Biträdande
justitiekanslerns ställföreträdare

Kimmo Hakonen

Äldre justitiekanslerssekreterare

Tom Smeds

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

BESÖKSADRESS Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
POSTADRESS PB 20, 00023 Statsrådet

TELEFON +358 295 16001
TELEFAX +358 9 160 23975

E-MAIL foramn.efternamn@okv.fi
INTERNET www.justitiekanslern.fi